

«МАЁ ГАЛОЎНАЕ ПАТРАБАВАННЕ — ГЭТА СПРАВЯДЛІВАЕ СТАЎЛЕННЕ»

**(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)**

Аднак учарашняя нарада на найвышэйшым узроўні была сабрана не для «разбору палётаў». «Я не хачу слухаць даклады і разбірацца ў нейкай бязладзіцы ўступных іспытаў, асабліва па тых скаргах, якія былі пасля здачы цэнтралізаванага экзамену. Цэнтралізаванае тэсціраванне, цэнтралізаваны экзамен — нахамуталі далей няма куды. Пытанне не ў гэтым, хоць пра гэта мы таксама пагаворым. Але мяне больш цікавіць, як будзем далей жыць. Гэту праблему мы вырашылі. Людзі разумеюць, як мы балы гэтыя лічым, пераводзім — не пераводзім. Зрабілі сістэму больш зразумелай», — задаў тон нарады Прэзідэнт. Па яго словах, правядзенне цэнтралізаванага экзамену і падлік балаў — вельмі важнае пытанне. Але пытанне не толькі ў гэтым. «Важна, як мы будзем далей ажыццяўляць набор у ВНУ нашай моладзі», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

У ліку ўдзельнікаў мерапрыемства — міністр адукацыі Андрэй Іванец, кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар Сергеенка, намеснік прэм'ер-міністра Ігар Петрышэнка, старшыня Камітэта дзяржаўнага кантролю Васіль Герасімаў, дырэктар Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў Юрый Міксюк, прадстаўнікі профільных камісій абедзвюх палат парламента, а таксама кіраўнікі ўстаноў адукацыі рознага ўзросту.

«Для чалавека самае галоўнае — гэта здароўе і адукацыя. Няма здароўя, няма адукацыі, няма чалавека. У гэтым аснова маіх перажыванняў па сістэмах аховы здароўя і адукацыі», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Ён нагадаў пра нядаўнюю нараду па пытаннях сістэмы аховы здароўя, дзе былі вызначаны самыя праблемныя пытанні, пастаўлены канкрэтныя задачы па іх вырашэнні і акрэслены канкрэтны тэрмін выканання даручэнняў. «Да 1 студзеня ахова здароўя павінна прыйсці ў прытомнасць. Пакуль я не бачу, каб там на поўную моц разгарнуліся і выконваліся гэтыя пытанні. Але я хачу, Ігар Віктаравіч (Петрышэнка — намеснік прэм'ер-міністра, — **Зв.»**), вас і прэм'ера папярэдзіць: глядзіце, каб не было балюча. Мы кантралюем выкананне маіх даручэнняў. І ніхто сёння моцна не разгарнуўся. Я вам раю пачаць выконваць мае даручэнні па ахове здароўя», — заўважыў Прэзідэнт. Ён папярэдзіў, што такі ж глыбокі аналіз, як у сістэме аховы здароўя, чакае і сістэму адукацыі. І паступленне моладзі ў ВНУ будзе першым пытаннем да сістэмы адукацыі.

Тэхнічнага збою не было, патрабавалася зразумелая сістэма

Што да сітуацыі з падлікам балаў цэнтралізаванага экзамену, кіраўнік дзяржавы нагадаў, што ім былі дадзены даручэнні кіраўніку Адміністрацыі Прэзідэнта Ігару Сергеенку дасканала разабрацца ў ацэньванні вынікаў тэсціравання. Праверка паказала, што тэхнічнага збою не было, сістэма падліку балаў, якая прымяняецца на цэнтралізаваным тэсціраванні з

2019 года, спрацавала правільна. «І я не падвяргаю сумненню тое, як вы там лічылі. Мае прэтэнзіі ў тым, што людзі вас не разумеюць. Ні будучыя студэнты, абітурыенты, ні бацькі, ні іншыя людзі не разумеюць, што вы там нахамуталі, што вы прыдумалі. Ну няўжо нельга было стварыць дакладную зразумелую простую сістэму? Паглядзелі бацькі: «А, зразумела. 10 балаў», іншы паглядзеў — 8 балаў і гэтак далей. А вы пачалі там... Я не кажу, што гэта была няправільная сістэма, але занадта разумная. Вы яе стварылі самі для сябе», — адзначыў Прэзідэнт. Ён падкрэсліў, што былі разбежкі, нестыкоўкі паміж вынікамі рэпетыцыйнага тэсціравання і цэнтралізаваным экзаменам. «Людзі ж супаставілі і бачаць, што хлопец ці дзяўчына, якія атрымалі больш балаў, апынуліся ў горшым становішчы або як там было. Патрабавалася звычайная нармальная дакладная сістэма», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Да 2024 года жалеабетонна вызначыцца з сістэмай паступлення

Аляксандр Лукашэнка папярэдзіў, што адным з пытанняў да сістэмы адукацыі стане мэтазгоднасць таго, што ў школе адмянілі выпускныя экзамены. «Я як былы настаўнік разумею, што экзамен у школе — гэта вянец усяму. Ішлі як на свята, настаўнікі задаволеныя. Я прымаў экзамен. Нічога дрэннага там не было», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. Ён заўважыў, што раней у школах было больш выпускных экзаменаў, потым сталі спрашчацца — праводзілі чатыры экзамены. «А потым дайшлі да таго, што не трэба ў школах экзамены. Мы здаём адзіны іспыт цэнтралізаваны — ён і туды і сюды. Я не знаходжу нічога станоўчага. Мы ліквідавалі самы галоўны вынік працы ў школах, вянец гэтага і павезлі дзяцей у нейкія зборна-прыёмныя пункты здаваць цэнтралізаваны экзамен. Само па форме неяк не вельмі», — сказаў ён. Прэзідэнт упэўнены, што дзеці, здаючы школьныя экзамены, трэніруюцца і рыхтуюцца здаваць іспыты ў ВНУ, больш сур'ёзныя. «І потым, калі ты 11 гадоў нармальна вучыўся, то здасі экзамен у школе», — дадаў ён.

Адным з аргументаў на карысць цэнтралізаванага экзамену і яго перавагамі перад школьнымі выпускнымі экзаменамі было забеспячэнне аб'ектыўнасці ў адзнаках, немагчымасць «падагнаць» адзнаку. Але, як звярнуў увагу Аляксандр Лукашэнка, вынікі цэнтралізаванага экзамену суадносяцца і супадаюць з вынікамі экзамену ў школе. «Дык навошта са школы забіралі экзамены?» — задаў пытанне Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што неабходна вызначыцца, як будучы падводзіцца вынікі сярэдняй адукацыі ў школах, якія экзамены будучы здаваць выпускнікі. «Пры паступленні ў ВНУ мы павінны вызначыцца: ці пойдзем шляхам зноў цэнтралізаванага тэсціравання, калі сядзяць і тыкаюць пальцам у неба, або будзем здаваць іспыты, шляхам сумоўя, выкарыстоўваючы тую сістэму,

якая добра сябе зарэкамендавала? Ці гэта будзе нейкі сімбіёз, сумесь таго і другога? Мы павінны дакладна вызначыцца, гэта не для гэтага года. Але для наступнага — жалеабетонна», — канстатаваў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы зноў анансаваў правядзенне вялікай нарады па заяўленай тэматыцы па аналогіі з тым, як гэта было нядаўна па рабоце сістэмы аховы здароўя. Асноўным пытаннем будзе правядзенне ўступнай кампаніі. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што пры яго абмеркаванні хацеў бы пачуць розныя, няхай нават палярныя пункты гледжання спецыялістаў, каб на іх аснове можна было выпрацаваць узважанае рашэнне. «Нам трэба канчаткова вызначыцца, каб гэта было зразумела бацькам, зразумела абітурыентам будучым. І каб грамадства нас разумела», — канстатаваў Аляксандр Лукашэнка. Пытанне адукацыі ён назваў найважнейшым, без якога не можа быць краіны.

«Падкрэслю, памылак ці, не дай бог, злоўжыванняў, быць не павінна. Вы маю пазіцыю ведаеце: павінна быць справядліва і зразумела для людзей», — папярэдзіў кіраўнік дзяржавы. Пры гэтым, па яго словах, не трэба баяцца прызнаваць памылкі, калі яны ёсць. Трэба іх своечасова выпраўляць, а хавацца і нечага баяцца не трэба.

«Яшчэ раз паўтараю. Маё галоўнае патрабаванне — гэта справядлівае стаўленне. І асабліва справядлівасць пры здачы экзаменаў. Гэта маладыя людзі, будучая эліта, будучыя кіраўнікі нашай краіны. Яны робяць першы рашучы свядомы крок у нармальнае жыццё. І гэты крок павінен быць без усялякіх праблем і падазрэнняў», — папярэдзіў Аляксандр Лукашэнка.

Ён нагадаў, што на нарадах, калі новая сістэма ўступнай кампаніі абмяркоўвалася, на пытанні Прэзідэнта, ці добрая гэта сістэма, спецыялісты запэўнівалі, што ўсё нармальна. «Аказваецца, ненармальна — куча пытанняў. Але калі ёсць пытанні, іх трэба здымаць, іх трэба вырашаць», — заўважыў ён. Вырашэнне гэтых пытанняў будзе прааналізавана на вялікай нарадзе, прысвечанай сістэме адукацыі.

Прэзідэнт нагадаў адказным асобам пра неабходнасць кантролю за якасцю школьных падручнікаў: «Не забывайце пра падручнікі. Галоўнае ў школе — гэта падручнікі. Усе задачы некалькі гадоў таму былі пастаўлены. Вывучыце разам з Камітэтам дзяржаўнага кантролю, як вырашаецца гэта праблема».

Асобна кіраўнік дзяржавы звярнуўся да старшыні Цэнтральнай выбарчай камісіі Ігара Карпенкі, які працаваў міністрам адукацыі да назначэння на гэтую пасаду Андрэя Іванца. «Ты ўчарашні міністр адукацыі. Табе было даручэнне — знаходзіцца год-два побач з міністрам, унікаць у гэтую сістэму і выказваць свой пункт гледжання і пазіцыю. Пакуль я не бачу тваёй пазіцыі. Таму далучайся. Ты ўсё жыццё ў адукацыі. І ў цябе ёсць людзі, якія многае могуць падказаць, параіць. Трэба прыцягваць, акумуляваць іх меркаванні і таксама ўносіць прапановы», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Мэтавікі павінны разумець, што ім прыйдзеца адпрацаваць пэўны час

Таксама Прэзідэнт звярнуў увагу на набор абітурыентаў на мэтавую форму падрыхтоўкі. «Я хачу папярэдзіць па мэтавіках: людзі павінны разумець, што яны атрымліваюць адукацыю і вяртаюцца на канкрэтнае месца работы. Замуж, не замуж — усё роўна адпрацаваць трэба. Вядома, мы па-чалавечы будзем падыходзіць. Але мэтавікі павінны дакладна разумець, што ім давядзецца, паводле дамоўленасці, адпрацаваць пэўны час. І гэты час павінен быць салідным. Не два-тры гады, а мінімум пяць», — сказаў ён. Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што да мэтавікаў будучы падыходзіць па-чалавечы і таму магчымы выключэнні, але ў адзінкавых выпадках.

Кіраўнік дзяржавы запатрабаваў удзяліць мэтаваму набору сур'ёзную ўвагу: «Ад гэтага мы нікуды не сыдзем, таму што нам патрэбны і настаўнікі, і ўрачы, і аграномы, і заатэхнікі на канкрэтным месцы ў канкрэтным рэгіёне. І людзі, якія жадаюць паступаць у ВНУ і несці абавязацельствы па мэтавым прызначэнні, ёсць. Іх хапае, таму трэба падтрымліваць. У асноўным гэта дастойныя людзі, якія ідуць і працуюць», — адзначыў ён.

Міністр адукацыі Андрэй Іванец пракаментыраваў, што менавіта такіх падыходаў і прытрымліваюцца пры правядзенні ўступнай кампаніі. «Мэтавікам павінен быць не толькі матываваны, але і падрыхтаваны абітурыент», — сказаў ён. Міністр дадаў, што 5 чэрвеня завяршыўся прыём дакументаў на мэтавае навучанне ў ВНУ. Каля 4,7 тысячы абітурыентаў захацелі стаць мэтавікамі. З 6 да 13 чэрвеня іх чакае ўсё адзін унутраны іспыт па першым профільным прадмеце ў вуснай ці практычнай форме. Залічаць ва ўніверсітэты мэтавікаў да 16 чэрвеня. У кожную прыёмную камісію ўключаны настаўнік-прадметнік. Гэта важнейшы аспект, таму што ў прафесара могуць быць завышаныя патрабаванні да абітурыентаў, адзначыў міністр адукацыі. Забяспечаны камфортыныя ўмовы, каб абітурыенты не чакалі некалькі гадзін пад дзвярыма. «Ужо на працягу гэтага тыдня мы ўбачым вынікі прыёму вуснага экзамену і зможам зрабіць прапановы па далейшым удасканаленні гэтага

кірунку прыёму дакументаў», — сказаў Андрэй Іванец. Ён таксама раскажаў, што існуе толькі тры падставы для таго, каб мэтавік пераразмеркаваўся: стан здароўя, рэгістрацыя шлюбу і выпадак, калі прадпрыемства, якое заказвала мэтавага абітурыента, перастала існаваць. Прычым пераразмеркавацца такі спецыяліст можа толькі па ўзгадненні з мясцовымі органамі ўлады.

Дзяржава зацікаўлена ў тым, каб рыхтаваць спецыялістаў

Міністр раскажаў, што сёлета ва ўстановы вышэйшай адукацыі ў цэлым плануецца прыняць больш як 50 тысяч чалавек. З іх 28,4 тысячы — на бюджэтныя месцы. «Хацеў бы падкрэсліць, што гэта павелічэнне на 600 месцаў. Сёння дзяржава зацікаўлена ў тым, каб рыхтаваць спецыялістаў. Мы з'яўляемся сацыяльна арыентаванай дзяржавай і забяспечым неабходныя ўмовы», — сказаў Андрэй Іванец. Набор на платную форму навучання ў ВНУ скарачаюцца на 1,5 тысячы чалавек, сёлета ён складзе 23,5 тысячы. Але пры гэтым мы на тысячы месцаў павялічылі прыём у каледжы на бесплатную форму навучання. «Калі малады чалавек хацеў паступіць ва ўніверсітэт на платнае, мы сёння даём магчымасць паступіць у каледж. Пасля каледжа — калі ласка, паступай ва ўніверсітэт», — падкрэсліў міністр адукацыі. Сярод новаўвядзенняў — і зніжэнне набору ў сталічныя ВНУ. Ён скараціўся больш як на 500 месцаў. Аднак разам з тым на 10 працэнтаў павялічаны набор на медыцынскія спецыяльнасці, на 4,5 працэнта — на педагагічныя.

Што да цэнтралізаванага экзамену, яго Андрэй Іванец назваў у першую чаргу формай вынікавай атэстацыі за курс сярэдняй школы. Па яго словах, ЦЭ дазваляе фактычна ўбачыць зрэз ведаў кожнага выпускніка. «І гэта для нас вельмі сур'ёзны і важны інструмент кіравання сістэмай школьнай адукацыі. Для нас гэты інструмент выразна адказаў на тры пытанні: чаму вучым, як вучым і хто вучыць», — раскажаў міністр адукацыі. «Усе звароты, якія паступілі ад грамадзян, у пераважнай большасці датычыліся аднаго пытання: як падлічваліся балы. Скаргаў на складанасць заданняў не паступіла», — дадаў ён.

Валерыя СЦЯЦКО.

У тэму

Сістэма адукацыі павінна быць зразумелай

У размове з журналістамі міністр адукацыі Андрэй ІВАНЕЦ раскажаў, што Прэзідэнтам пастаўлена дакладная, зразумелая задача правесці гэту ўступную кампанію па тых правілах, якія былі ў мінулым годзе вызначаны, даведзены да грамадскасці. Восенню Міністэрства адукацыі прааналізуе вынікі ўступнай кампаніі, і па выніках будзе прынята рашэнне, у якім напрамку рухацца далей.

«Тая колькасць навацый, якую сёлета мы апрабуем, гэта не толькі пытанне правядзення цэнтралізаванага экзамену, а яшчэ асаблівы парадак прыёму мэтавікаў (калі яны здаюць унутраны вусны экзамен), пашыраны набор адораных, таленавітых абітурыентаў, якія з'яўляюцца пераможцамі не толькі рэспубліканскіх, міжнародных прадметных алімпіад, але і ўніверсітэцкіх (прайшлі ва ўсіх рэгіянальных ВНУ), гэта выпускнікі Нацыянальнага дзіцячага тэхнапарка, вядома, патрабуе сур'ёзнага аналізу», — адзначыў Андрэй Іванец.

«Прэзідэнт даў усім дакладны і ясны пасыл: сістэма адукацыі павінна быць зразумелай, празрыстай, прынцыпы справядлівасці і роўных умоў павінны быць вытрыманы для ўсіх: і для навучэнцаў, і для бацькоў», — падкрэсліў міністр.